

Kanna avleiðingarnar av oljuvinnu

- Avleiðingarnar av eini møgulegari oljuvinnu á føroyska mentan kunnu verða ógvuliga stórar, eitt nú er vandi fyri, at tað sum er upprunaføroyskt og gamalt, vinknar og fánar burtur. Men tað eigur og skal ikki henda, sigur Signar á Brúnni, landsstýrismadur

TURID KJOLBRO

Vandi er í hvørjari vælferð, vita vit, og tí er altíð skilagott at vera fyrivarin enn eftirsarin. Tískil er Undirvísingar- og mentamálastyrið farið í gongd við at kanna, hvørjar avleiðingar ein møgulig oljuvinna í Føroyum fær á føroyska mentanina og mentunarlívið sum heild.

- Norðmenn kannaðu, áðrenn teir fóru

undir eina veruliga oljuvinnu, hvørjar avleiðingar oljuvinnan fór at hava á mentanina og samfelagið sum heild. Teir lögdu ymisk viðurskipti til rættis soleiðis, at oljuvinnan ikki fekk so stóra ávirkan á samfelagið beinanvegin. Eitt nú tóku teir fyrilit fyri tí vanda, at øll oljuvinnan varð miðsavnað. Í dag kunnu norðmenn feignast um, at teir gjørdi so neyvar fyrirkeiðingarnar undan oljuvinnuni, tí oljan hevur

so at siga onga skaðiliga ávirkan havt á samfelagið. Við hesum fyri eyga eiga vit at fyrirkeið okkum væl, sigur Signar á Brúnni, landsstýrismadur í undirvísingar- og mentamállum.

Hvussu fer oljuvinnan at draga til sín

Eftir summarfrítíðina er ætlanin, at ein arbeidshólkur undir Undirvísingar- og mentamálastyrinum verður settur at viðgera hesi viðurskipti og vandamál.

- Avleiðingarnar av eini møgulegari oljuvinnu kunnu verða ógvuliga stórar. Eitt nú kann ein avleiðing verða, at tað sum er upprunaføroyskt og gamalt, vinknar og fánar burtur. Tað eigur og skal ikki henda. Vit vita ikki, hvat fer at henda, tá ið vit fáa eina oljuvinnu í Føroyum, tí er

skilagott longu nú at tosa um, hvussu og hvar oljuvinnan fer at draga til sín. Tað kann vera, at vit fáa eitt heilt annað samfelag tá enn vit hava í dag. Ein spurningur í hesum sambandi er, hvussu útjadarin og útoyggjarnar tá verða fyri.

Hinvegin kann ein møgulig oljuvinna eisini hava positiva ávirkan á føroyska mentan í og við, at hon kann verða við til at seta pengar í mentanina?

- Púra rætt, og har haldi eg hugskotið hjá Gunnari Hoydal, rithøvundi, um, at ein pottur av hvørjari oljutunnu fer til føroyska mentan er skilagott. A tann hátt verða mentanin og mentalívið styrkt, og harvið ávirkanin uttaneftir fyrirbygd í ein mun, sigur Signar á Brúnni.

Eldra-telefonin skjótt veruleiki

Eftir summarfrítíðina fáa tey gomlu og eldru í Norðoyggjum eina telefon tey kunnu ringja inn til, um tey hava eitthvørt uppá hjarta

TURID KJOLBRO

Barnabati hevur eina telefon:enastu, børn og ung kunnu ringja inn til, um tey hava eitthvørt uppá hjarta. Nú fáa eldri norðoyingar sama tilbøð.

Tað eru eldri kvínur í Klaksvík, sum hava tikið stig til eldratelefonina.

- Hesar kvínummar eiga eina stóra tók uppiborna fyr, at tær taka stig til eitt slíkt tiltak utan samsýning í hesum døgum, alt verður roknað í pengum, sigur Jógván Lützen, formaður í sosialu nevnd í Klaksvíkar býráð.

Eldratelefonin verður skipað við fimm sjálfbodnum fakfólki og eldri fólki, ið sita við telefonina í tveir timar. Folk kunnu ringja inn utan at siga, hvørji tey eru. Og einki mark er fyri, hvat tey kunnu ringja inn um. Hava tey spurningar um eitthvørt, ein trupulleika ella ein fyrispurning, kunnu tey fáa góða og skjóta hjalp. Ella tey kunnu biðja um eina og hvørja tænastu, so sum at fáa ein vitjun-

arvin, ella um tey hava bara hug til at lætta hjartað eina løtu.

Klaksvíkar kommuna rindar tað, sum tænastan kostar.

Góður í ráðum

Klaksvíkar kommuna hevur sett ein arbeidshólk í sambandi við, at eldraar er í ár. Í hólkunum eru umboð fyri Ellis- og Roktarheimið, Vistarheimið, sambylið í Bøgotu, Dagtilhaldið, pensjónistafelagið Hugna, Almanna- og heilsuvalastýrið, og Klaksvíkar kommunu. Formaður í nevndini er formaðurin í sosialu nevnd hjá Klaksvíkar býráð.

Ein áhugabólkur til frama fyri tey gomlu er eisini settur á stovni í Klaksvík. Umboðini í hólkunum eru fyri somu stovnar og feløg sum nevnt, og uppgávan hjá hesum hólkunum er savna pengar inn til frama fyri tey eldru í norðoyggjum og annars at vera góður í ráðum, tá ið tað snýr seg um viðurskipti hjá teim eldru.

Flest all av teimum, ið hjálpa til á vikingaskeiðunum, eru í eftirgjørdum vikingabúnum. Mynd: Jens Kristian Vang

Í læru sum víkingur Heima á Garði í Hoyvík

Í komandi viku verður landnáms- og vikingaskeið í Hoyvík. Tað er ikki fyri leingar, men er virkin frítíð, ið hevur til endamáls at geva luttakarunum ein farra av hesi farnu tíð

TURID KJOLBRO

Hóast tilmeldingartreistin fyri langari tíð síðani er úti, er møguleiki framvegis fyri at sleppa í læru sum víkingur á vikingaskeiði, sum verður í komandi viku Heima á Garði í Hoyvík. Tiltakið verður á náttúruvakra oknum sunnan fyri gomlu royndarstöðina í Hoyvík, har ein átta vikingatíð verða reist.

Tiltakið verður í tveimum portum. Fyrri parturin verður skeið fyri tey, ið hava serligan áhuga fyri at læra seg handverk frá vikingatíðini. Hesin parturin av tiltakinum er frá manadegi til friggjadag. Tá verða „lær-ingarnir“ undirvístir av

handverkarum og lærarum, sum hava drúgvur royndir í handverki og -list frá landnáms- og vikingatíðini. Tiltøk verða, har royndir verða gjørdar við ymiskum, ið hevur samband við hetta tíðarskeiðið. Hetta kundi givið íblástur til nógvar royndir og spurningar viðvíkjandi hesum serliga tíðarskeiði.

Seinni parturin av leguni verður merktur av uppvising og upplivingum, eitt slag av stutleikastaði fyri fólk flest. Tjaldlökkið verður bygt upp á ein slíkan hátt, at tað minnir um eitt marknaðarstæð frá vikingatíðini. Tjaldini skulu hysa teimum ymisku handverkarunum og sölubúðunum.

Tjaldini eru eftirgjørd eftir tjaldum og tjaldleivdum, ið eru funnar, m.a. í gitna Ósebergskipinum. Ymisa staði eru fólk í gongd við at gera mat. Flest all av teimum, ið hjálpa til, eru í eftirgjørdum vikingabúnum.

Her verður møguleiki fyri at ríða á føroyskum rossum, skjóta við boga og orvi, siggja silvur- og jarmsmiðin í gongd við sitt handverk, konur lita, spinna á handsnældu og veva á kliggavevi.

Fyri at útvega tiltakinum pening, verður eitt lítið at-gongumerki kravt og møguleiki verður fyri at keypa ser okkurt til matna, sum t.d. ein kaffimunn, ein bita av heilstoktum lambskróvi,

ein bita av gryvjasteik, ella baka ser eitt breyd yvir balmum. Fólk sleppa eisini sjálv at gera pryðslutir, rista ser rumir í einum runarkelvi, sigla við segli í stør- um føroyskum bátum, spinna á handsnældu og mangt annað.

Dentur verður lagdur á at geva fólk eina farra at hesi farnu tíð, og væl ber til at spyrja „víkingarnar“ um ymiskt, tí flest all av hesum hava arbeitt við handverki, list, lív og levnað í vikingatíð í rættiliga nógv ár. Tilmelding til sjálvst skeiðið fer fram á kunningarstovnum, har faldarar eru at fáa um tiltakið.

www.sosialurin.fo